

»Moja« Dleskovška planota – Veža

V iskanju znamenj po samotnem svetu

Besedilo in Fotografije: Ciril Velkovrh

V zadnjih desetih letih začenjam skoraj vsako zgodbo z besedami: »Šele ko sem odšel v pokoj, sem se odločil, da bom tudi fizično prehodil Slovensko planinsko pot. Ob poti sem želel poiskati vse cerkve in druga verska znamenja (350 jih je), del naše vredne kulturne dediščine, ter jih sebi v veselje tudi fotografirati. Najprej sem poiskal vse ustrezne oznake na zemljevidih. Posebno pa sem bil vesel, če sem našel kakšno znamenje, ki ga na zemljevidih ni bilo ali pa celo niti domačini niso vedeli, kam so ga postavili njihovi predniki. Najbolj sem se razveselil kapelic, posvečenih sv. Ciriilu in Metodu.« Poti nisem prehodil vse naenkrat, ampak po odsekih.

Razsejane planine Veže

Tudi Dleskovško planoto – Vežo v Savinjskih Alpah – sem prvič obiskal posebej, nato pa še večkrat. Iz Luč ali Podvolovljeka se lahko pripeljemo na planoto mimo osamljenih kmetij, med katerimi je največja pri Planinšku. Tam so pred kratkim uredili manjšo okrepčevalnico, v kateri radi sprejmejo vsakogar in si vedno vzamejo tudi vsaj malo časa za pogovor z njim. Na Planino Podvežak ali Planino Ravne (1500 m) se lahko pripeljemo z osebnim avtomobilom po dokaj dobrih gozdnih cestah. Domačini so na obeh planinah postavili novi pastirski koči, v katerih so turistom pripravljeni postreči in jih celo prenočiti. Manj kot uro hoda od tam so še druge planine. Proti severu je planina Polšak, na kateri je pastirska bajta pred kratkim pogorela. Domačini si pri obnovi želijo občinsko pomoč za kritje materialnih stroškov.

Proti zahodu pa se vrstijo še druge planine. Na planini Dolge trate že stoji nova pastirska koča, na planini Jezerca pa si je kočo postavil privatnik. Koča na planini Vodole je zapuščena, na planini Vodotočnik pa leži tudi manjše jezerce. Najbolj zahodno pa je planina Korošica (1808 m) s Kocbekovim planinskim domom. Nad njimi kraljujejo nad 2000 m visoki vrhovi z Ojstrico (2350 m), kraljico

Razpelo na sedlu Prag (1780 m)
z Ojstrico v ozadju (2350 m)

Razvaline Kocbekove koče in nova kapela sv. Cirila in Metoda na Molički peči (1780 m)

Nova kapela sv. Cirila in Metoda in obnovljeno Kocbekovo zavetišče na Molički planini (1775 m)

Savinjskih gora in po anketi v Planinskem vestniku našo drugo najlepšo goro.

Zame pa je najzanimivejša Molička planina (1775 m) z bogato kulturno zgodovino. Savinjska podružnica Slovenskega planinskega društva je tam že leta 1894 kot protiutež nemškemu domu na Korošici postavila Kocbekovo kočo, dve leti pozneje pa na bližnji Molički peči (1780 m) leseno kapelico, posvečeno sv. Cirilu in Metodu. V petdesetih letih je kapelico porušil »skrivnosten plaz«. Stara pastirica mi je nekoč pripovedovala, da se spominja, kako so pobirali stare deske na tej podrtiji in z njimi kurili v Domu na Korošici. Ob premoči življenja na Korošici pa je propadala tudi Kocbekova koča. Domačini so si ves čas želeli obnoviti obe zgradbi. Na Molički peči so po načrtih arhitekta Franceta Kvaternika že leta 1990 postavili novo kapelo sv. Cirila in Metoda v za ta kraj nenavadnem kraškem slogu. Za obnovo koče pa je primanjkovalo volje ali pa finančnih sredstev. Moličko planino sem prvič obiskal jeseni leta 1995 in v lepem vremenu tudi fotografiral razpelo na sedlu Prag (1870 m) z Ojstrico v ozadju ter kapelo

sv. Cirila in Metoda s Peco (2125 m) v ozadju. Kake planinske koče pa sploh nisem opazil, saj tedaj še nisem poznal zgodovine Savinjskih Alp. Nanjo me je opozoril šele g. Peter Jež iz Luč, ko sem nekoga petka v marcu naslednjega leta želel obiskati in fotografirati te lepe kraje in znamenja v zimskih razmerah. Na zasneženem gorskem svetu brez ene same gazi v snegu sem se celo izgubil. Prišel sem na goro Deska (1970 m) in ugledal Ojstrico, lepoticco v snegu, ovito z meglenim pajčolanom. Da bi naslednji dan lahko še enkrat poskusil poiskati pravo pot, sem prespal na otepu sena v hlevčku na planini Podvežak. Da me ne bi zeblo, sem vsaki dve uri vstajal in telovadil. Tudi prava pot na Moličko planino, na katero sem krenil naslednji dan, je bila brez ene same gazi. Pokazali so mi jo smučarji, ki so prišli v soboto uživati v gorske višave. Razpelo na sedlu Prag je bilo še v snegu, v ozadju pa Ojstrica, lepa kot vedno.

»Molička« je oživila

Na Molički planini je res stala podrtija stare Kocbekove koče. Njena fotografija pa pomeni veli-

ko prelomnico. Župljani Luč in člani Gorniškega kluba Zgornje Savinjske doline so že pred časom govorili o obnovi koč. Toda ob pogledu na fotografijo, na kateri so prvič videli, da se je pogreznilo tudi sleme, so se odločili za geslo: »Pr'mejdun, fantje, na juriš!« Po partnerskem dogovoru med Župnijskim uradom Luče, Gorniškim klubom Zgornje Savinjske doline, Pašno skupnostjo Ravne, Pašno skupnostjo Podveža, Občino Luče in Slovensko vojsko so se lotili dela. Vsi so zbirali oziroma prispevali prepotrebna finančna sredstva, Slovenska vojska je opravila helikopterske prevoze, večino fizičnega dela pa so opravili člani obeh pašnih skupnosti. Tudi Planinska zveza Slovenije je pašnim skupnostim dovolila, da na tem zemljišču vnovič zgradijo koč in upravljajo pastirski stan –

Kocbekovo zavetišče. Kadar je pastir na planini, je pripravljen postreči s toplimi in hladnimi napitki, po dogovoru pa lahko planinci tam tudi prenočijo. Konkurence s Kocbekovim domom ni več, saj je za vse dovolj dela in dovolj prostora. Odprtje koč je bilo zelo slovesno, z mašo in govorniki, ob navzočnosti 1500 ljubiteljev lepot Moličke planine.

Ta gorski svet sem pozneje obiskal še večkrat. Z domačini se zelo dobro razumem in veseli smo, kadar se srečamo. Ob tem sem poleg lepe gorske narave fotografiral tudi vse stanove in vsa znamenja, ki so si jih postavili domačini: lurško Mater božjo v skalni niši Pr' Prek, razpela na planinah Jerzerca, Dolge trate in Ravne, zadnje ob enkratnem sončnem vzhodu.

Na svidenje na Molički planini!

Karavanke v pomladanskem cvetju

Dnevi, ko vzcveti življenje

Besedilo: Breda Pirc

Zdi se mi, da je minila že cela večnost, odkar sem bila zadnjikrat v gorah. Čeprav je minilo komaj tri tedne, se je v tem času v gorah marsikaj spremenilo, vleče me tja gor, na sončna pobočja, kjer so se se prve pomladanske cvetke gotovo že prebudile v novo življenje. Skale so še mrzle, krušljive, pravega snega za turno smučanje že primanjkuje, zato je zdaj prišel čas za sredogorje.

Kapljice rose na narcisah

Parkirava na Pristavi nad Javorniškim Rovtom, na tej strani ob tako zgodnji uri še ni veliko ljudi. Mirno in spokojno jutro je in prvi sončni žarki naju dosežejo na travnikih za Zoisovim dvorcem. Nešteto narcis trepeti v rahlem vetriču, povešajo

cvetove pod težo kapljic rose. Spomnim se na Šifrerjevo pesem o deklicah, ki so tukaj izgubile nedolžnost, vsa ta množica narcis naj bi bila spomin na izgubljene »krancne«. Ko človek zabrede v to morje cvetov, bi kar legel mednje, srkal njihov vonj in poslušal pesem pomladi. Namerno se ogneva markirani poti in slediva stezicam, ki se izgublajo v gozd in vodijo na nove in nove jase, bele, dišeče od cvetja. Občutek imam, da sem prvi človek, ki je stopil v ta paradiž, previdno, previdno stopam, da ne bi pohodila krhkih cvetov. Bližnjica naju vodi do križišča z znamenjem, naprej pa po gozdni cesti do Pustega Rovta. Kot bi se kolo časa vrtelo nazaj. Tu se pomlad šele začne, macesni še spijo, na bukvah se nežni zeleni lističi šele odpirajo. Blazinice modrega svišča prekinjajo sveže